

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
Ni-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un gir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
nu se plătesc înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrierile străine nu se primesc.

LICITANȚII.

(Ș.) Pacea dintre diferitele neamuri din statul ungar o strică — licitanții politici, un soi de oameni cari numai la noi se găsec. având aici piețea largă: șovinismul!

Cine se arată adică mai mare șovinist, acela dispune de sufletele maghiare. Bánffy, care în ochii Ungurilor era urgisit și căzuse dela putere disprețuit de cel mai mulți. — eată: ajunsese ales deputat în Seghedin. Pentru-că de vre-o trei ani încoace s'a arătat mai șovinist de cât ori-cine în țară... Iute șovinistii i-au tertat deci crima de a fi fugit — pentru a place Vienei — dela înmormântarea lui Kossuth, l'au primit cu alaiu în capitala lui Rákoczy, unde și-a desfășurat steagul și l'au învrednicit cu mandat «Szeged derék népe»... cum le-a zis Kossuth Ungurilor din Seghedin.

Și a fost destul ca Apponyi să supraliciteze Dumineca trecută înaintea alegătorilor săi din Jászberény, pentru-ca steaua lui Bánffy să fie întunecată și speranțele «națiunii singure alcătuitoare» să fie concentrate asupra politicianului despre care dela căderea sa din presidenția Dietei până și cel din urmă «szizmadia» din Kecskemét știa că și-a încheiat cariera politică...

Ce și-a zis adică Apponyi?

Dacă baronul Bánffy, care nu e nici cult, nici orator (și mai are la pasivele sale atâtea boroboate săvârșite ca ministru

president), a putut s'ajungă în grația nației, atunci, de ce să nu mai poată ajunge el, contele cu gât lung și glas de sirenă și cu toate apucăturile jesuitice?...

Și-a strins deci rămășițele partidului (tot aderenți de a șeptea mână, căci cei cu vază și cap l'a părăsit de mult) și haid la Jászberény, să dea și el o reprezentație, știind bine, că nici poporul d'acolo nu e mai presus de cel dela Seghedin, ci va primi cu aplause toate gogoășele patriotico-naționaliste-șovinite.

A început deci licitația.

A vorbit baronul Bánffy de libertăți electorale și de tot felul ce trebuie date tuturor cetățenilor din patrie, fără osebire de limbă ori religie? Ei bine, el, nobilul conte, va da drepturi numai națiunii nobile maghiare! A vorbit Bánffy de transacția dela 1867, care trebuie dezvoltată încă? Ei bine, el, fostul president al Dietei pe care M. Sa nu voise a-l observa la un bal de curte, deși e lungan destul, a mers mai departe: a cerut ca «persoana regelui maghiar în ce privește dreptul public, să fie distinctă de împăratul austriac și prin vândite semne externe»... A trecut Bánffy ca un șiret peste chestia armatei? El, contele năpraznic, își formulează principiile și cu privire la această chestie... Nu vrea să știe de ordinul dela Chlopy, ignorează faptul că programul său militar a fost ciopârțit în comisia de 9 și că până și kossuthiștii au desarmat (cu obstrucția) când s'au convins că în chestii militare Viena

nu știe de glumă, — ci curajos, cum îți șade bine unui Kun, cere oficeri maghiari în armată maghiară, jurământ pe constituția maghiară și după toate acestea *limba de serviciu și de comandă maghiară*.

Și pe d'asupra curte regală maghiară independentă și vamă separată de Austria.

Cum nu era să-l aclameze cei dela Jászberény, descendenții chunilor? Cum să nu-l laude toți câți și-au pus ca țintă a vieții, cultivarea șovinismului? «Budapesti Hirlap» scrie cu o însuflețire colosală, mai mulți articoli d'arândul, ear organele kossuthiste tubilează și ele vându cum ideile ce au propagat au cuprins până și cel mai senin suflet unguresc...

Dar licitația continuă.

Cum adică? Pe când «seninul» Apponyi vorbește cu atâta desinvoltură politică, partidul kossuthist să tacă? Asta nu se poate. Au scos deci și kossuthiștii pe teren pe Komjáthy, cel mai năbădăios politician din galeria șovinistă, care mai zilele trecute refuză îndemnisarea numai pentru că «guvernul tradează interesele nației» nelovind mortal în cultura naționalităților... Tipul ăsta de politician pocit ar voi anume, ca Berzeviczy să înceapă proiectul său de lege așa: «Se desființează în Ungaria ori-ce cultură nemaghiară»...

Licitația asta a pus pe grijă până și pe Maghiari. Astfel «Ujság» organ al contelei Tisza, scrie:

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De

Ioan Slavici.

(Urmare).

Comitetul central hotărîse, ca discursul festiv să fie ținut de un student și ca manuscrisurile acestui discurs să-i fie trimise. Noi ne-am sfîit a ne face judecătorii colegilor noștri și am rugat mai întâiu pe V. Alexandri, apoi, după sfatul lui, pe d-nii T. Maiorescu, I. Negruzzi și V. Pogor să examineze împreună manuscrisurile și să facă alegerea.

În coloanele mai multor ziare se ivise știrea că guvernul a oprit serbarea, și se ridicau voci contra serbării. Adevărul era numai că un necunoscut pe care l socoteam agent secret al poliției, ne urmărea cu multă stăruință. Eram cu toate aceste tari în credință, că serbarea nu va fi oprită, și am invitat pe celelalte comitete să-și trimită la Putna delegații pentru întregirea comitetului central, apoi Eminescu a plecat în țară, ca să conducă «campania» în presă.

Peste câte-va zile am fost poftit la poliție.

Eminescu și eu, deși unul Moldovean, iar altul Ungurean, eram în toată sinceritatea «șaguniști», deci aderenți ai pajurei cu două capete, și nu admiteam, că cine-va în lumea aceasta ar putea să pună la îndoială lucrul acesta. Pe noi guvernul austriac nu putea să ne oprească de a face serbarea; m'am dus dar cu inima voioasă la poliția cesaro regească.

Și în adevăr m'am încredințat că eram cunoscut la poliție și nu rău notat ca președinte al societății «România Jună».

Mi-ar fi fost foarte greu să arăt, care anume e calitatea, în care mă present. Când mi-s'a cerut însă socoteala despre corespondența, pe care o port cu întreaga Europă, am spus că nu port corespondența aceasta ca președinte al societății «România Jună», și am mărturisit cu inima deschisă ceea-ce știam că este adevărat.

Domnului cu care vorbiam îi era, așa se vedea, indiferent, dacă sunt ori nu președinte. El ținea seamă numai de ceea-ce îi spuneam.

«Bine, tinere, — mi-a zis el zimbînd, — toate cele ce spui d-ta sunt foarte frumoase, dar d-voastră v'ați avîntat la lucruri pe care n'o să fiți în stare să le faceți. Crezi d-ta că guvernul Bucovinei v'ea da voie să faceți la Putna manifestațiunile, pe care le-ați plănuț?»

Privind lucrurile din punctul de vedere al intențiunilor noastre sincere, obiecțiunea aceasta imi părea nemotivată, și-a urmat o discuțiune mai lungă, în care mi-am dat silință să arăt că guvernul austriac e interesat să cultive

simpatiile Românilor și nu are nici un cuvînt de a-l jigni pe Românii oprind serbarea.

Am fost poftit să vin peste două zile, ca să mi-se dea un răspuns mai lămurit.

Răspunsul a fost că guvernul nu va opri pe Românii din Ungaria, nici pe cei din România ori din Basarabia de a veni la Putna, dar numai autori ațiile locale vor putea să se pronunțe, dacă pot sau nu să fie permise manifestațiunile proiectate de noi. Probabil e, — mi-s'a adăugat, — că în sensul expunerilor făcute de mine și pe răspunderea personală a mea ori a vre-unei alte persoane, care inspiră încredere, serbarea se va putea face, dacă vom ști să conducem lucrurile astfel, ca să nu ne punem în conflict cu autoritățile locale.

Mi-am dat în urmă seamă, că răspunsul acesta era nu numai chibzuit, ci tot-odată și binevoitor. Atunci eram însă indignat și nu puteam să înțeleg, cum unui om ca mine i-se poate da un răspuns atât de'n doi perți. Nu mai eram acum sigur, că serbarea nu va fi oprită, ba mă cuprindea din când în când temerea că în Bucovina voi fi arestat ca agitator primejdios, ceea-ce pentru mama, o femeie plâpîndă, ar fi fost o grea lovitură.

Astfel cu inima îndoită și cuprinsă de temeri, am plecat la Cernăuți.

(Va urma).

„Nu avem interes mai mare — de cât întărirea maghiarismului. Dar nu există o prostie mai supărătoare decât aceea care compromite maghiarizarea înțeleaptă. După ce statul ungar își dă toate silințele ca după puțină vreme să facă limba maghiară dorită și de cetățenii cealaltă, — vine aceea supărătoare prostie, la alaiul patriotic și pornește a striga, că prea e puțin, că statul e laș, că trebuie să izbească în naționalități silindu-le să se maghiarizeze. Și se găsește ziare, care au ne mai pomenita naivitate de a susține că statul, ridicând azile de copii cu profesoare maghiare, și făcând pe toți copilașii până la vîrstă de șase ani să vorbească ungurește, va reuși să maghiarizeze țara întreagă. Dar acel ziar nu vrea să știe că cuvintele acelea câte-va învățate de copii să uită repede și toate încercările de acest fel dau rezultate e-femere, exasperând numai naționalitățile, care alarmează pe urmă Europa cu știri despre politica noastră scandalosă, de ieniceri. Și ceva mai mult: nu naționalitățile, ci tot noi maghiarii, să ne supărăm de asemenea convertire, căci numai nouă ne strică».

Cu toate astea Berzeviczy va veni cu proiectul său de lege perhorescat de reprezentanții autorizați ai Românilor și partidul guvernamental îl va primi cu ovațiuni...

Ce vreți. În Ungaria politica a ajuns să fie licitare!... Și care vrea să facă partid nou, și Apponyi, al cărui aderenți au decretat reconstruirea partidului național, cum să nu liciteze partidul liberal, care, așa se vede, vrea să stea la putere cât va trăi neamul unguresc??

DIN DIETA.

— Ședința dela 20 Iunie —

Dieta din Budapesta a fost ieri teatrul unor scene turbulente. Deputatul kossuthist Olay, protestase împotriva ordinului ministrului președinte, trimis primarului din Debrețin, în sensul căruia, avea să răspundă nemțește rescriptului nemțesc al consulului din Galați. Conte Tisza zice că nu e adevărat, că ar fi dat ordin primarului să răspundă nemțește, ci a accentuat, că e usă să răspunde la adresele nemțesci ale consulatelor, nemțește.

Deputatul Lovász: În care lege stă asta?

Ministrul președinte Tisza: — Eu n'am vorbit de lege, eu am zis că este în »us«.

Deputatul Kubik: Mai ai obrăznicia s'o spuși asta?

Ministrul președinte Tisza: Consulatul din Galați a fost în drept, să s'adreseze primarului în limba nemțească; dacă primarul din Dobrișin, nu știe nemțește, atunci avea datoria să trimită un astfel de act ministrului de interne, spre traducere.

Deputatul Rátkay: Frumoasă apărare a limbii maghiare!

Deputatul Kubik: Mă mir că nu le arde obrazul de rușine.

Președintele îndrumă pe Kubik la ordine.

Deputatul Kubik: Asta totuși e o infamie! Să-i fie rușine ministrului președinte!

Președintele: îndrumă pe Kubik din nou la ordine. Kubik își repetă insultele și pre-

sidentul cere ca Dieta să transpună incidentul comisiei de imunitate, ceea-ce se și întâmplă.

Ministrul președinte zice, că nu duce la nici un scop agitând autoritățile în chipul acesta.

Deputatul Lengyel Zoltán, face imputări presiului, că n'ar fi decât instrumentul guvernului.

Deputatul Rátkay: Ministrul președinte a vătămat art. de lege XII din 1868 și legea de naționalități. (Va să zică totuși mai există legea asta! N. R.) să fie îndrumat la ordine.

Președintele zice că declarațiunile ministrului președinte au fost corecte.

Ședința sa terminat la 1 1/2.

Ședința dela 21 Iunie.

Scenele de ieri au fost continuate și în ședința de azi. Curat icoana obstrucției s'a repetat în deplina ei manifestare. Opoziția s'a întors ear la arsenalul de astă vară: înscrieri la cuvânt înaintea ordinei de zi, vocifeări, provocări de îndrumări la ordine, ședința închisă, pe urmă ear publică etc. Opoziția e hotărâtă a împedeca desbateră, până ce nu va căpăta satisfacție în afacerea primarului din Debrețin.

Ministrul președinte nu era de față, fiind în Viena. În locul lui, ministrul Hieronymi a replicat oratorilor Rátkay, Eötvös, Polónyi și Hock. Măne va fi și Tisza prezent și probabil va continua și va crește scandalul.

Academia Română și serbarea dela Puncta.

Academia română a ținut ieri la 1 și jum. d. a. ședința publică sub președinția d-lui Ion Kalinderu, președintele Academiei.

După ce s'a citit și aprobat sumarul ședinței precedente, s'au adus mulțumiri d-lui Enea Hodoș pentru niște documente donate Academiei; s'a dat cuvântul apoi d-lui Gr. Tocilescu.

D. Tocilescu a început prin a arăta că peste câte-va zile se împlinesc tocmai patru sute de ani de când la mănăstirea Putna zac rămășițele unui mare român.

Se cuvine cred dar — spuse mai departe d. Tocilescu — ca din sânul Academiei, păstrătoarea limbii și propagatoarea culturii neamului românesc, să se ridice un glas care să amintească de viața și faptele acelui mare român.

Dar nu despre faptele lui vitejești și așezămintele lui mari vreau să vorbesc azi, ci despre taina mării lui, despre aceea putere a sa, care face și azi să se miște un neam, pentru a-l sărbători.

Și d. Tocilescu arată că această putere provine chiar din măreția faptelor lui Ștefan cel mare: pentru faptele sale, numele i se pomenește și azi drept recunoștință prin orașe ca și prin sate.

Mulți îi zic chiar Sfântul, grație așezămintelor sfinte lăsate; alții cred că el n'a murit, ci s'a înălțat la cer ca să-și dea samă de faptele sale. Unele legende spun că după moarte el știa din mormânt când avea țara bătălii și plângea, alteori duhul lui se scula și dădea spaima dușmanilor.

Numele lui Ștefan se mai pomenește apoi și pentru a alunga duhul rău care chinu-este pe unii oameni și e întrebuit și în jocurile de copii. Apoi ce nu spun cântecel populare despre Ștefan cel Mare, le-

gende despre biserici, fântâni, poduri și cișmele construite de el!

Dacă i-s'a ridicat statue la Iași i-se va ridica și la București, după cum dacă i-s'a ridicat monument la Războeni i-se va ridica și la Baia încă unul.

Ședința s'a ridicat la orele 3 d. a.

DIN ROMANIA.

Procesiunea pentru ploae în București.

Ieri a avut loc în Capitală o solemnă și impozantă procesiune religioasă, la care au participat zece de mii de oameni. Magazinele, localurile publice, au fost închise; străzile erau pline de lume, începând din dealul Mitropoliei până la șosea.

Clopotul cel mare dela Mitropolie începu să sune, la orele 9, vestind că încep rugăciunile pentru ploae.

Cortegeul s'a format având în frunte praporele bisericilor, după ele corurile dela toate bisericile din Capitală, corurile și elevii seminarului central și seminarul Nifon; urmau 150 de preoți dela bisericile din Capitală, sicriul cu moaștele sf. Dumitru dus de 6 preoți, și o mare de credincioși.

În jurul sicriului mergeau preoți cu icoanele făcătoare de minuni dela mai multe biserici.

Cortegeul s'a oprit puțin în piața sf. Anton, unde, în mijlocul tăcerii celei mai solemne, cântară corurile.

Cortegeul s'a mai oprit în fața Palatului. M. S. Regina a apărut la balcon, ear la ferestrele din fața Palatului apărură M. S. Regele, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principeasa Maria.

Rugăciunile preoților se uniră cu cântările numeroaselor coruri și cu sunetele trâmbițelor dela Palat care intonau pentru rugăciune.

Corurile au cântat: „Ziditorule prea mare rugăciune Te se înalță“.

M. S. Regina și A. S. R. Principeasa Maria au ingenunchiat lângă ferestrele Palatului.

Dela Palat cortegeul s'a oprit la biserica Alba, la biserica Sf. Nicolae Tabacu, și a străbătut până la rondul întâiu al șoselei, unde corurile cântară pe „Sfinte Dumnezeu, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte“.

La șosea se înălța un pavilion unde urma să se facă sfințirea apei și rugăciunile pentru ploae.

Aci așteptau M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand și preoții dela biserica Mavrogheni.

În Pavilion intrară PP. SS. LL. arhierii Nifon Ploesteanul, Sofronie Vulpescu Craioveanul, protoereii și diaconi. La mijloc se așeză sicriul cu moaștele Sfântului Dumitru. În jurul pavilionului se înșirară preoții cu icoanele sfinte.

Se începu sfeștania pentru sfințirea apei. P. S. Ta arhieriu Nifon, vicarul Mitropoliei, începu rugăciunea: „Trimite harul prea Sfântului Tău duh și sfințește apa aceasta“.

Apoi se începu rugăciunea pentru ploae. M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand, arhierii, protoereii, preoții și tot poporul căzură în genunchi.

Din străinătate.

Organizare contra social-democrațiilor. Împotriva social-democrațiilor din Germania s'a dat losinca organizării generale regnicolare. S'a și înființat o reuniune cu numele „Reichs-Verband gegen die Social-demokratie“. Scopul organizării a ieste lumina opiniunea publică prin adunări, conferențe, prin scrieri despre doctrinele periculoase ale democrației sociale și a atrage simpatia cetățenilor asupra partidelor conservatoare. Ideea celei organizări a purces dela însuși împăratul, care cu ocaziunea unei recepții ar fi zis că încontra organizării democrației sociale trebuie întreprinsă o asemenea organizare a elementelor civile. Conducătorul erte un maior în retragere cu numele Lieber.

Până acum nu se arată nici un rezultat, dar se crede, că interesul va fi colosal de mare, când

uniunea va avea un organ puternic, care se va înființa în curând. Zilele acestea a fost lansat un apel, cu subscrierea: „Vereinigung zur Schaffung eines deutschen Weltblattes“. În acest apel este dezvoltată necesitatea înființării unui organ mare universal german, spunându-se apriat, că numai presa este capabilă pentru răspândirea unei idei, deci și pentru lupta ce este de purtat împotriva democrației sociale. Numele noului ziar ar fi: „Deutsches Reich“, și ar avea să apară dela 1 Sept. în 500.000 exemplare. Capitalul fundamental este 3000.000 Marce. Dacă se va putea aduna capitalul necesar, încă nu este sigur.

Spania și România. „Heraldo“ publică un articol intitulat, „Spania și România“ și arată că între o situație ca a României față de tripla-alianță și o izolare completă abia e vre-o deosebire. Zice că dacă Spania ar fi intrat în înțelegere, ar fi trebuit să tragă asemenea foloase ca Italia și nu să se mulțamească numai cu cât i-s-a asigurat României.

Francia. Deputatul naționalist Gauthier de Clagny a comunicat ministerului de comerț, că o să-l întrebe, ce măsuri are de gând să ia în privința funcționarului arătat de dl Combes ca autorul încercării de mituire. Această mituire nu e abia acumă dată pe față, ci sunt luni de zile de când presa a vorbit de ea. „Petit Dauphinois“ a dat atunci o mulțime de amănunte în privința daraverei cu Grande Chartreuse. Pe la începutul lui Decembrie (1902) zice Combes, secretarul general al ministerului de interne (fiul său Edgar) i-a spus că l-a vizitat o persoană, din partea congregației, făcându-i cunoscut că s'ar da 2.000.000 de lei, dacă s'ar face o lege favorabilă existenței congregației. Edgar Combes l'a îndemnat să nu se adreseze cu asemenea propunere primului ministru, dacă nu dorește să zboare pe fereastră. Combes n'a dat nici o importanță lucrului și legea contra congregației s'a propus. Peste câte-va luni „Petit Dauphinois“ a acuzat pe Edgar Combes că ar fi cerut un milion de lei ca să facă să se abroge legea. Combes ar fi voit să dea pe față toată chestia, cu numele persoanei, care încercase mituirea; dar tocmă Millerand a stăruit să nu facă astfel, pentru-că Lagrave era funcționar la ministerul de comerț, sub Millerand.

Știri locale.

Achitarea unui ucigaș. Curtea cu jurați din Arad a adus erii pe neașteptate un verdict ce a provocat resens general. A achitat pe Hottinger Iános, care anul trecut în Noemvrie își omorise nevasta. Sângerând din 13 rani după-ce și-a lăsat jertfa moartă, a voit să fugă, dar vecinii l-au prins și Hottinger dus la poliție, și-a mărturisit fapta. S'a apărut cu aceea, că nevastă-sa l-a înșelat cu un geandarm. Procuratura a ridicat apoi acuză pentru omor plănuț.

Erri a ajuns procesul înaintea Curții cu jurați. Apărătorul lui Hottinger a fost Dr. Iustin Marsieu. După rechisitor și pledoar, Curtea cu jurați s'a retras, și sfătuindu-se în 15 minute și-a rostit verdictul, care la întrebarea că vinovat e Hottinger cu omor plănuț, dar nepremeditat au răspuns cu: nu. Tribunalul pe baza verdictului juraților l-au achitat pe ucigaș.

Războiul ruso-japonez.

Generalul Kuroki, precum se vede și-a schimbat planul de mai înainte de a înainta spre Liao-yang, prin pasurile muntelui Fön-suilin probabil din cauza că drumurile au fost stricate de ploaie. Operațiunea sa este îndreptată asupra liniei ferate Kaitșu-Dasițșao, în care direcțiune grăbește și generalul Nodzu și cum se vestește, și generalul Oku. Avantgardele lui Kuroki s'au și ciocnit în

pasurile muntelui Siouan cu Rușii, ba chiar după o telegramă neconfirmată se afirmă că în apropiere de Kaitșu se da deja o luptă. Probabil aici luptă generalul Stackelberg și cele două divisiuni trimise ca ajutor de Kuropatkin, împotriva Japonezilor. Din asta pare a fi evident, că Japonezii au de cuget să forțeze pe Kuropatkin la luptă decizătoare în valea râului Liao.

Din Mukden a sosit un raport oficial asupra pierderilor Rușilor în ultima luptă dată la Vafangkou. Rușii însile recunosc, că pierderea este colosală și cu mult mai mare, de cum credeau mai înainte. Rușii au pierdut conform acestui raport 130 ofițeri și 3300 soldați.

Asediul Port-Arthurului nu a intrat încă în stadiu decisiv, Armata de asediu se afla acum la o distanță de numai 12 klm. de fort, ear lupte mai mici se dau necontentit între asediatori și asediați. Rușii afirmă sus și tare, că Port-Arthurul este provăzut cu toate cele necesare pe timpul asediului. Acestel afirmări rusești contrazic Chinezii refugiați la Tsi-fu, cari spun că soldații ruși acum capătă numai jumătate porțiune, din ce se poate deduce, presupunând că acei Chinezi mărturisesc adevărul, că în privința aprovizionării Rușii stau foarte rău.

În camera japoneză guvernul a fost interpellat asupra desastrului de pe mare provenit afirmative din neglijența admiralului Kamimura. Se cere cu insistență absolvirea admiralului dela sarcina de comandant. Guvernul a numit vice-rege al Manduriei pe Oyama, care cum se anunță, în scurt timp își va ocupa locul. Mareșalul Yamagata va rămânea ca șeful statului maior în Tokio.

Într-aceea în Rusia mereu crește neîndestulirea împotriva războiului. Starea economică este foarte deplorabilă ear țeara simte deja greutatea războiului fatal. Mai ales nouă mobilizări produce mare neîndestulire.

Telegramele de azi sunt următoarele: Petersburg, 21 Iunie. Guvernul rus așteaptă cu cea mai mare nerăbdare nouăle rapoarte de pe câmpul de războiu, pentru-că dacă ploaia nu va spăla drumurile, atunci azi ori mâine se așteaptă o luptă decisivă între trupele de sub comanda personală a lui Kuropatkin și între cele ale lui Oku, care constau din divisiuni I, IV și VIII. Este mare probabilitatea, că nici rezervele lui Kuroki nu sunt departe, și astfel la casa de lipsă vor sta la dispozițiunea lui Oku. Lupta pe semne va fi desperată. În Petersburg nu se face secret de faptul, că armata lui Kuropatkin este numerică mai mică, decât armata lui Oku, și astfel rezultatul nu poate fi mult promițător pentru Ruși. Armata sfărâmată a lui Stackelberg nu poate veni în considerare, de oare-ce a pierdut 150 ofițeri, în cari și trei comandanți.

Petersburg, 21 Iunie. Conform telegramel generalului Saharov dela 19 c. adresată statului maior, cu începere dela 16 c. sunt semne, că Japonezii au început înaintarea pe trei drumuri dela Sinyan, cari duc la stațiunile Haitșeng Dasițșao și Kaitșu. Pe drumul prim avant-garde inimice s'au apropiat de Vanșaper. Pe drumul al doilea avant-garde japoneze au ocupat pasul dintre Nanziabei și Pantșal. Pe drumul al treilea avant-gardele dușmane s'au arătat în apropierea satelor Kiumyak și Tamparlogu. Avant-gardele au ocupat pasul Tșipanien. Grosul armatei contrare, care constă din 5 regimente de infanterie, cavalerie și artilerie de munte, este concentrat la pasul dintre Kaitșu și Kașu. În zilele trecute trei trupe ale avant-gardelor noastre au împiedecat pe adversar în înaintarea sa. Ca la 10 soldați au căzut și au fost vulnerați.

O victorie morală.

„Eie Zeit“ scrie:

Departele de Asia răsăriteană răsună armele. Lumea civilizată urmărește cu cea mai mare încordare lupta sângeroasă dintre Rusia și Japonia și nu fără grijă se așteaptă rezultatul final al războiului care va fi de o însemnatate politică mare. Ori ce ar decide însă armele la Port-Artur și Liaoiang, un lucru a devenit clar ca lumina zilei: mersul de până acum al războiului a îndreptat simpatiile lumii spre Japonezi și a făcut o adâncă, o sguuitoare impresie asupra întregului fel de a gândi a poporului rus, îndeosebi a Rușilor culti.

Foarte interesante sunt schimbările prin cari a trecut presa rusă dela izbucnirea războiului. Este adevărat că înainte de războiu toate gazetele ruse fără excepție fuseseră iubitoare de pace, erau contra unui războiu, dar presa naționalistă cerea mereu guvernului să procedeze energic față de Japonezi spre a păstra autoritatea Rusiei în Asia. Ziarele naționaliste își băteau joc de „maimutele galbene“ și se laudau că un cazac e în stare să ducă subsoară doi Japonezi. Dar acest vis de preponderanță a fost de scurtă durată. Îndată începu cea mai amară desiluzie. Cu toată censura aspră sub care suferă mai cu seamă acum presa rusă, trece prin ea dela primele ciocniri ale Rușilor cu Japonezii un nou spirit care e spre onoarea poporului rus. Generalul Kuropatkin, om foarte de onoare, a mers înainte cu exemplu când a zis: „Japonezii sunt un adversar demn“. Urmindu-l pe el, acum toți corespondenții ruși de pe câmpul de războiu, chiar corespondentul ziarului militar Ruski Invalid sunt de acord în părerea că liberul popor japonez merită cel mai mare respect. De altă parte ele conțin — cu toată censura departamentului războiului — chiar telegrame de pe câmpul de bătălie, ca de pildă aceea a cunoscutului scriitor Nemirovici Danckenko, care deși în formă ascunsă este cea mai aspră critică a stărilor de lucruri din Rusia. Numeroasele articole și studii publicate cu ocazia războiului în ziarile ruse asupra vieții japoneze, asupra efectelor mănuitoare ale constituției japoneze și a libertății presei, precum și asupra toleranței religioase a poporului japonez, care a fost relevată în mod cu totul deosebit în ultimul raport al episcopului rus din Japonia — toate aceste influențează asupra poporului rus ca o nouă revelațiune și-l împing să facă comparații între Japonia „asiatică“ și Rusia „europeană“.

„Noi Rușii suntem în familia popoarelor europene „Ivan cel prost“, dar cred că va veni o vreme când Ivan va păcăli pe frații săi mai deștepti“ — scria odată celebrul istoric și om de drept rus, Kavelin, om cu sentimente naționaliste, amicului său, romancierul Turgenieff. „Eu însă — i-a răspuns acesta — mă tem că noi Rușii mai curând să rămânem cu eroul din poezia noastră populară, cu Vaska Buslaiev, care se prăpădește din cauza încăpăținării sale și a vorbește multe ce o fac de superioritatea lor“. Lăudăroșia aceasta de sine a adus Rușilor în timpul războaielor cu Napoleon și mai cu seamă în cel Crimeic experiențe amare. Dar Rușii au știut să se folosească de contactul cu cultura europeană apuseană. Dezastrele i-au împins tot mai mult pe calea progresului deși ei totdeauna aveau obiceiul să se oprească la mijlocul drumului. De data aceasta imboldul vine din Extremul-Orient și încă dela un popor asiatic care cu însuflețire juvenilă a îmbrățișat civilizațiunea modernă. Lupta cu armele nu e hotărâtă încă multă vreme. Dar în lupta spiritului Japonia a obținut în aceste câte-va luni de războiu o victorie morală asupra Rușilor. Ea a stors dela toți Rușii culti recunoașterea superiorității sale culturale. E grea desiluzia pe care a adus-o Rușilor războiul, mare este trezirea opiniei publice rusești. Dar lauda pe față ce se aduce în Rusia instituțiilor japoneze, lasă să se conchidă că ori-care va fi soarta armelor ea va avea urmări adânc schimbătoare în viața imperiului rusesc — mai adânc și mai dăinuitoare decât ciocnirile războinice cu Europa apuseană a cărei vechi superiorități culturale n'a putut să doară așa de cumplit pe Ruși decât aceea a Japoniei asiatice abia de curând așa de crud batjocorite.

Acord grabnic

Imprumuturi ipotecare de bani

pe bunuri cu 4% și 4 1/2% pe case din Arad-centru
cu 4 1/2—4 3/4% pe lângă o amortisațiune de 10, 15, 20,
25, 30, 35, 40 și 50 ani în condițiuni favorabile până
la cea mai înaltă valoare posibilă.

Convertez împrumuturi vechi.

La dorință anticipez spesele pentru intabulațiune.

Sub durată unei operațiuni de 10 ani am dovedit
că sunt capabil să reglez și cele mai combinate
afaceri și să satisfac pretenșiunile cele mai scrupuloase. Să nu întrelese deci nici un proprietar oca-
siunea de a profita de referințele actuale favorabile de
bani la ușurarea poverii de interese (camete).

Cu plăcere servesc cu deslușiri în biroul meu din:

ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.

în birourile mele filiale: 215

Bichis-Ciaba Berényi-ut și Măcău (Makó) Aradi-ntea,

Institutul o. acordare de împrumuturi
pe imobile și credit fonciar al lui

Szücs F. Vilmos.

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer 238

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Cloșoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, în colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság-tér)
(Casa Rozsnyay) în localitățile foste alui Andrányi Gustáv.

Deposit bogat și provăzut cu tot felul de ruți, figuri și cercuri
de fer, plăci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer 237

Articoli de economie și căsnicie, ■ ■ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■ instrumente p. toate ramurile industriale
Arme pistoale și cat ușe.

Grinzii de fer se furnisează ieftin și prompt.

Mare deposit de cărbuni de lemn și de peatră pentru fauri
în preț foarte ieftin.

Vinzare de praf de pușcă reg. ung

În atențiunea ziditorilor!

Biroul de zidire și meșterii de lemn al întreprinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

Arad, Radnai-út 6. szám.

Telefon pentru oraș și comitat 65. 256

Primum ori-ce lucrări de zidire

precum zidire de case de închiriat, edificii private, vile, etc. în ori-ce stil:
în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și aran-
gierea de ghițării, el-vatori, magazine și staluri, etc., precum și transfor-
marea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea pă-
reților umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, baze de beton,
trepte, boltitor, iesele de ciment și vălase de adăpat vitele, canaluri de
beton, mine etc.

Lucrări de lemnuri, precum: coperișe, construcții de coperișe, ma-
gazine, șopronuri și alte încăperi economice pe lângă garanță de mai mulți ani.

Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și expertizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o pă-
streze și pe mai departe.

Cu deosebit respect

Vollák József és Társa.

În binevoitoarea atențiune a publicului din provincie

Hotel Nádor

ARAD, Andrassy-tér Nr. 4.

Odăi curate și arangiate din nou dela 1-60 cor. în sus

Serviciu prompt și ireproșabil.

218

TÖRÖK MÁRTON

proprietarul hotelului.

ca împrumut pe amortisație cu

4%

oferim prin Institutula de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la 3/4 a valorii la
I. și II. loc dela 15—65 ani.

Credite personale!

Proțiilor, oficerilor, oficianților de stat și privați, comer-
cianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără
garanți dela 1—15 ani eulant și discret.

Convertiri de bancă la debitori private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI

Comisie de bancă.

BUDAPEST, David-ntea 15. (Firma improtocolată.)

BANI

236

Bani!

**Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în
timpul cel mai scurt**

Imprumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensi, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în funcțiune se acoarda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de **10, 12, 15 și 20 ani cu 7%, fără cambiu, ei numai pe obligațiune.**

Conspect

despre împrumuturile cari se pot da :

funcționarilor cu salar de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.

"	"	"	"	2000	"	"	"	"	3000	"
"	"	"	"	2200	"	"	"	"	4000	"
"	"	"	"	2400	"	"	"	"	6000	"
"	"	"	"	2600	"	"	"	"	6500	"
"	"	"	"	2800	"	"	"	"	6800	"
"	"	"	"	3000	"	"	"	"	7000	"
"	"	"	"	4000	"	"	"	"	10000	"
"	"	"	"	5000	"	"	"	"	12000	"
"	"	"	"	6000	"	"	"	"	14000	"

La epistolele de recercare este a se scrie apriat: condițiunea (starea), salarul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Imprumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

Liquidăm **împrumuturi ipotecare** până la 60—70% a valorii cu 3½ și 4% pe moșii și case mai mari de chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirit și extrasul de pe cartea fundusă (la case); coala catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

În ori-ce afacere de împrumut dau deslușirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.

ARAD, Tipografia George Nichin.